

PM

Till: **Fullmäktigeberedningen gällande den framtida väghållningen.**

Från: **Peo Nordlöf PM 5 INFÖR MÖTE 3**

Kopia: Får vidarebefordras om så önskas.

Datum: **2026-04-24**

SV: **PM 5 FÖRSLAG TILL BESLUT OM BORDLAGDA frågor FRÅN MÖTE 2 SAMT önskemål inför möte 4. MÖTE 3 FREDAG 24 APRIL KL 8,30 – 16,30.**

FÖRSLAG TILL BESLUT under Möte 3. - BORDLAGDA FRÅGOR FRÅN MÖTE 2.

1. Förläng kommunens ansvar för väghållningsuppgiften till att fullmäktigeberedningen har avrapporterat sitt arbete, resultatet av folkomröstningen har vägts in och att vi förvissat oss om att det finns en tydlig projektstyrning samt klarat ut hur vi skall hantera det eftersatta underhållet. Vi bör också avvakta att det finns lagakraftvunna Regelverk och en politiskt beslutad avtalstext.

Fullmäktigeberedningen beslutar föreslå

att processen med avtalstecknande senareläggs till tidigast våren 2007.

att kommunen fortsätter att ta ansvar för väghållningsuppgiften medan utredningar pågår.

2. Enligt uppgift finns nu en Avtalstext framtagen av Vesterlins. Den kan man bara få se om man ansöker om skötsel med bank-id. Avtalstexten har inte behandlats politiskt. I regelverket står "Om kommunen beslutar att bevilja

Väghållningsorganisation Kommunalt stöd ska parterna ingå avtal som reglerar förutsättningarna för stödet. (Se Sveriges kommuner och regioner 2019:2 + 2019:3)

Fullmäktigeberedningen beslutar rekommendera

att delge Beredningen och alla byar som vill titta på avtalstextmallen densamma samt att publicera denna på Kommunens hemsida.

att inga avtal träffas före det att Regelverken vunnit laga kraft.

att jämföra avtalstexten med SKR standardavtal. (Se SKR 2019:2)

att om avtal ändå träffas så bör avtalstiden begränsas så att det går att snabbt säga upp avtalen ifall nya regelverk beslutas efter valet.

att avtalen mellan kommunen och by/samfällighetsförening skall vila på 1. Avtalslagen (anbud och accept) 2. Skadeståndslagen 3. Beskriva innehåll beträffande drift och underhåll samt vilka aktuella vägar som tillhör vilken vägtyp, om det är bidrag eller skötsel och om kommunens krav på vägen har accepterats vara uppfyllt. 4. Regelverken är bilagor till avtalen.

3. Någon by uppges ha informerats om att det finns ett Reviderat Regelverk, som man kan få ta del om ifall man ansöker med bank-id? Om detta stämmer beslutar Fullmäktigeberedningen

att det reviderade regelverket delges till Beredningen och alla byar som vill titta på detta samt att det publiceras på Kommunens hemsida.

4. Fullmäktigeberedningen beslutar att följande bordlagda önskemål om nulägesbeskrivningen skall tas fram och delges beredningen:

- * **Analog Kartbild** som visar de 333000 meter enskild väg som har haft kommunal väghållning (ppt 18).
- * **Analog Samlad Kartbild** över förslag till **A, B, C D vägar** som föreslås för dessa 333,000 meter enskild väg redovisas till Beredningen. Gärna differenskartan.
- * **Längdmeterangivelse** för de olika väglänkarna.
- * Uppgift om vilka av dessa som är **belagda och vilka som är grusväg**. Totala längder.
- * Uppgift om vilka som har **statligt driftsbidrag** och vilka som inte har det. Totala längder.
- * **Hur många GA** finns inom dessa områden som har haft kommunal väghållning?
Hur många Samfällighetsföreningar (eller liknande) för väghållningen finns inom dessa områden?
- * Förteckning över dessa GA och Samfällighetsföreningar samt lista med **kontaktpersoner för GA, Samfällighetsföreningar och Byar**.
- * **Hur många** fastboende Leksingar bor i de byar som har kommunal förvaltning av vägarna, dvs **Leksands-Noret och Käringberget**?
- * Förteckning över hur många **fastboende Leksingar** som bor i de **9 Tätorterna** (SCB), de **13 småorterna** (SCB) och i *sammanhållen bebyggelse i mindre byar*.
- * **Hur många fastigheter** ligger inom område som har haft kommunal väghållning längs enskild väg (uppgavs 2008 vara **5,700**)? Hur många av dessa vägar bebos av fastboende och hur många av fritidsboende? I anonym insändare i FK hävdas att 30 till 40 % av husägarna är skrivna i andra kommuner vilket skulle utgöra drygt **4000 fastighetsägare** enligt Leksands uträkning? Stämmer det – hur många längs vägar som Leksand ansvarat för?
- * Inventera de olika **ANDELSTALEN** för fastigheter med **utfart mot Allmän väg** jämfört med fastigheter med utfart mot byvägarna. Påverkar såväl avgifterna till Lantmäteriet som framtida Vägavgifternas storlek. Idag finns det oförklarade skillnader som strider mot likställighetsprincipen. **Känt hittills är 0%, 20%, 30%, 50% och 100%**. Redovisas per GA.
- * Redovisa för hur kraven på **kriterier för viss standard för att godkännas** för skötsel hanteras inför avtalstecknande och senare?

- * Redovisa kostnaderna för den totala väghållningen 2008 – 2026. **Särredovisa kostnaderna för de enskilda vägarna som kommunen skött** (333 km?).
- * Hur mycket har Trafikverket delat ut per år i **driftbidrag till Leksands Kommun under åren 2008–2026**. Kronor per år och till antal meter. (Om möjligt en uppskattning av hur medlen har använts). Ungefär hur stor andel av de totala driftskostnaderna för de 333 km täcks av driftbidragen?
- * Har det nu framkommit några uppgifter om status på den utredning som Leksands kommun tillsatte 2017-12-11 om att se över förändring av kommunalt huvudmannskap till enskilt huvudmannskap för **vägar i norra Leksands tätort (Käringberget)?**
- * Redovisa **vilka enskilda vägar som har upprustats 2023 – 2026 på kommunens bekostnad**. Redovisa vilka **kriterier** som har använts när beslut tagits om vilka som skall upprustas och inte upprustas? **Redovisa besluten** och datum för besluten för genomförda upprustningar.
- * Beskriv hur Trafikverket och Härjedalens kommun samt andra kommuner **hanterar eftersatt underhåll i samband med överlämnande/återlämnande av väghållningsuppgiften till Samfällighetsförening eller liknande**.
- * Beskriv hur **Trafikverket** kommer att hantera **eftersatt underhåll** på de statliga vägarna 2026 – 2037.
- * Uppgift om **totala förrättningskostnader** betalda per GA av privatpersoner respektive av kommunen. Gäller de GA där kommunen ansökte om förrättning. Redovisa per förrättning. Stämmer det att det är ca 20 mnkr totalt?
- * **Särredovisa de GA som försökte tacka nej** utifrån opinionsyttring eller skrivelse men där kommunen valde att inte dra tillbaka ansökan till Lantmäteriet. **Särredovisa även för de som troligen hade giltig Byordning och/eller bysamfällighet**.
- * Behövs en utredning om **ledningsrätter och vägrätter vilka inte klarats ut!** Jämför med Härjedalen som också hade problem. Ledningsägare som Dala Energi AB med sina fiber- och starkströmsanläggningar saknar ledningsrätter i enskilda vägar och Dala Vatten o avfall saknar ledningsrätter för Va-anläggningar i enskilda vägar. **Behöver klaras ut och regleras?**

5. Eftersatt Underhåll (underhållsskuld) på de vägar som lämnas över (333 km?)

Fullmäktigeberedningen beslutar att rekommendera

att Databas och besiktningsprotokollen från 2003 års besiktning hämtas hem från SWECO i Falun, och jämförs gentemot dagens status och kostnad för att åtgärda vägarna.

att Databasen och besiktningsprotokollen hålls tillgängliga för byarna och allmänheten.

att beställa en ny oberoende besiktning av de 333 km enskilda vägarna genom att anlita expertkonsulter. Utformas ungefär som 2003 års besiktning. Statusklassning, åtgärdskostnad och tidplan. (Se Sveriges kommuner och regioner 2019:1)

6. Undersökning av övergång till Kommunalt Huvudmannskap. Vi bör kontakta andra kommuner och organisationer samt studera dokument för att se hur andra har gjort för att så smidigt som möjligt kunna omvandla enskilda boendevägar till

kommunalt huvudmannaskap. Allmän plats? Samfälld väg? Detaljplaner enligt Byggnadsplan? Byta huvudmannaskap utan marklösen? Skelettplaner?

Fullmäktigeberedningen beslutar

att se över metodiken för att kunna genomföra effektiv omvandling till kommunalt huvudmannaskap.

att vi på politisk nivå tar kontakt med och rådfrågar samt studerar dokument från Ljusdals kommun, Ekerö kommun, Norrköpings kommun, Värmdö kommun, Mora kommun, Boverket, SKR jurister samt Riksförbundet Enskilda vägar.

7. Byamän och byordningar enligt Lag 1921:2 (Se Leksands kommun 2025:1, SOU 1921:2).

Fullmäktigeberedningen beslutar att rekommendera

att Gå igenom 1921:2 Lag om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor samt Vesterlins yttrande om rättsläget.

att inventera vilka byar som har giltiga bysamfälligheter och/eller byordningar enligt äldre lagstiftning samt vilka som inte hade behövt genomgå GA-förrättning.

att de som nu ansökt om att få sina Byar, byamän och Byordningar godkända som avtalspart omedelbart får det utan omprövningskrav varje år. Just nu aktuellt för Västannor, Hagen och Smedsby.

8. Inför Folkomröstningen

Fullmäktigeberedningen beslutar att lämna råd till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige

att genomföra en rådgivande folkomröstning 2026-09-13, där valmanskåren får möjlighet att rösta Ja eller Nej till följande: ***Ska kommunen ansvara för att de enskilda vägarna inom och mellan byarna erbjuds att omgående intas i kommunal väghållning (drift, underhåll, reparationer och reinvestering) via regelverk och avtal?*** (Se även Nordlöf PM 2 samt Sveriges kommuner och regioner 2023).

9. Information och Dialog

Fullmäktigeberedningen beslutar att vi planlägger och inbjuder till ett informations- och dialogmöte mellan beredningen och byarna i juni i samband med vår delrapport till KF

Önskemål inför möte 4

10. Inventering av kommunala finansieringskällor

*Hur mycket i aktieutdelningar årligen från energi och el framöver? 15-20 mnkr?

* Hur mycket i intäkter från de kommunala fastighetsavgifterna år för år 2008 – 2026? Redovisa nominellt och Realt. Hur mkt kommer från fastboende och hur mkt kommer från fritidsboende?

- * Hur har de generella statsbidragen respektive de särskilda statsbidragen utvecklats över tiden 2008 – 2026? Redovisa nominellt och realt samt i jämförelse med intäkterna från de kommunala fastighetsavgifterna.
- * Redovisa hur Leksands "Skattekraft" står sig rangordnat i förhållande till övriga kommuner i Sverige och Dalakommunerna? Utveckling över tid (gärna 2008 – 2026).
- * Redovisa hur det mycket som erhållits eller betalats i Leksand via det kommunala utjämningsystemet år för år (gärna perioden 2008 – 2026).
- * Nyckeltal för sambandet mellan skatteändring och intäktsförändring Leksands Kommun?

Inför Framtida möten

- * *Prioritera att revidera innehållet i Regelverken samt utformningen av Avtalstexten.*
- * *Eftersatt underhåll som skapat en underhållsskuld – storlek, lokalisering, finansieringsansvar, åtgärda, tidsplanering.*
- * *Detaljplanering för ändrat huvudmannaskap – Principer och plan*
- * *Bjuda in externa personer med kunskap och erfarenhet inom olika områden för samtal och dialog.*
- * *Hur ska förrättningskostnader för de av Leksands kommun beställda lantmåteriförrättningarna kompenseras från kommunen till de som betalat dem? (cirka 20 mnkr?)*
- * *Organisering av Väghållningen i Leksand: Behov av ett kommunalt Väg- och Gatukontor i Leksands kommun. Behov av att en kommunal långsiktig väghållningsplan upprättas. Säkerställa en god dialog och samordning mellan byar, förvaltning och politiken.*
- * *Vi bör genomföra riskanalys och konsekvensbeskrivning för alla förslag vi tar fram.*

Källor

Boverket (2026), *PBL KUNSKAPSBANKEN – en handbok om plan- och bygglagen*.
Webbaserad. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/>

Egenskapsbestämmelser om huvudmannaskap: [Egenskapsbestämmelser
Huvudmannaskap - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Gatukostnader: [Gatukostnader - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Huvudmannaskap och planbestämmelser: [Huvudmannaskap och planbestämmelser
- PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Användning av allmän plats: [Användning av allmän plats - PBL kunskapsbanken -
Boverket](#)

Kommunens rätt att lösa in mark: [Kommunens rätt att lösa in mark - PBL
kunskapsbanken - Boverket](#)

Rätt att kräva inlösen: [Rätt att kräva inlösen - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Byarnas viljeförklaring (2022), *Viljeförklaring rörande ansvaret för Leksands
byvägar*. [Microsoft Word - Viljeförklaring, från mötet 22 juni i Tibble bystuga.doc](#)

Ejeros, Krister et al (2025), *Medborgarförslag om vad skötselavtal för Drift och
Underhåll av enskild väg i Leksand bör innehålla*. [Drift och underhållsavtal i Leksand
Medborgarförslag-3.pdf](#)

Danielsson Håkan (2008), *Framtida väghållningsansvar i Leksand*. SWECO VIAK AB.
Uppdragsnummer 159062000. Leksandsbostäder AB. [Microsoft Word -
RA FRAMTIDA VÄGHÅLLNINGANSVAR 1.0](#)

Fändriks, Johan (2025), *Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar*.
[Regelverk för kommunal väghållning av enskilda vägar](#)

Fändriks, Johan (2024-01-12), *Motion från Bygdepartiet om enskilda vägar*.
[Bygdepartiets motion om enskilda vägar.pdf](#)

Gunnarsson, Tobias (2015), *Kommunalt övertagande av huvudmannaskap för
allmän plats*. Lunds Tekniska högskola. [Microsoft Word - Exjobb enligt mall 05-
04.docx](#)

Härjedalens Kommun (2026), *Granskning av överlämning av vägskötsel*. Azets.
[Granskning av överlämning av vägskötsel](#)

Kristdemokraterna (2023-04-20), *Motion Översyn av vägarnas huvudmannaskap i hela kommunen.* [Motion om översyn av vägarnas huvudmannaskap i hela kommunen](#)

Kristdemokraterna (2023-04-20), *Motion om Ytterligare tid för avtalstecknande med kommunen.* [Motion om ytterligare tid för avtalstecknande med kommunen](#)

Kummu, Markus (2022-11-24), *Motion om vägfrågan, Vänsterpartiet Leksand.* [Vänsterpartiets motion om vägfrågan.pdf](#)

Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter. <https://lagen.nu/1973:1150>

Lantmäteriet (2025-01-13), *Förrättningskostnader Leksand.* [LM AL-förrättningar Leksand 2025 01 13.pdf](#)

Lantmäteriet (2024-01-03), *Handbok AL – Anläggningslagen.* Lantmäteriet Division Fastighetsbildning. <https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/rattsinformation/handbocker/handbok-al.pdf>

Lantmäteriet och Leksands kommun (2018-05-21), *Minnesanteckningar från planeringsmöte om förrättningsärende W18272.* [Minnesanteckningar 180521 möte med Leksands kommun ärende W18272.pdf](#)

Lantmäteriet och Leksands kommun (2018-12-07), *Ansökan om vägförrättning W19272 (inklusive val för förrättningskostnaderna).* [Ansökan.pdf](#)

Leksands kommun (2026-03-11), *Svarsbrev Ansökan om alternativ vägorganisation.* Dnr 2026/197. [Svarsbrev ansökan om kommunalt stöd till enskilda vägar i Västannor-Smendby 2026-03-11.pdf](#)

Leksands kommun (2025:1), *Mailkonversation gällande Enskilda vägar, återkoppling organisationsfrågor och tolkning av Lag (1921:299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfälliga ägor och rättigheter.* [VESTERLINS OM BYSAMFÄLLIGHET BILDAD ENLIGT ÄLDRE LAG-5.pdf](#)

Leksands kommun (2025:2), *Regelverk för kommunalt stöd till enskilda vägar.* Dnr: 2016/716. [Regelverk kommunalt stöd](#)

Leksands kommun (2025:3), *Regler för kommunalt stöd till upprustning av enskilda vägar.* Dnr: 2016/716. [Regler kommunalt stöd upprustning](#)

Leksands kommun (2024), *Årsredovisning 2024.* [Årsredovisning Leksands kommun 2024.pdf](#)

Leksands kommun (2022), Kommunfullmäktige 2022-06-27 §57 *Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar*. [Upphörande av Leksands kommuns skötsel av enskilda vägar Kf 2022-06-27 § 57.pdf](#)

Leksands kommun och Leksands bostäder (2021-04-30), *Anvisning för grävning i gator, vägar och allmän mark*. [Grävanvisning 2021-04-30](#)

Leksands kommun (2019), *Regler för kommunalt stöd till enskilda vägar*. Antagna av KF 2019-06-12 § 37. [PM](#)

Leksands kommun (2017-12-11), *De enskilda vägarna i Leksands kommun – delbeslut om ansökan om lantmäteriförrättning (rätten att tacka nej till förrättning) samt Förändring av huvudmannskapet för vägar i norra Leksands tätort*. [De enskilda vägarna i Leksands kommun - delbeslut om ansökan om lantmäteriförrättning, Förändring av huvudmannskap för vägar i norra Leksands tätort Ks 2017-12-11 § 177 och § 178.pdf](#)

Leksands kommun (2017), *Informationsfilm vägfrågan (rätten att tacka nej till förrättning)*. [Microsoft Word - Ur filmen Vägfrågan v2.doc](#)

Leksand (2016), *Vägar i Leksands kommun. PDF av 13 ppt bilder*.

Informationsmaterial från arbetsgrupp Leksands kommun enligt uppdrag av kommunchef Göran Wigert. Inkl. bedömning av investeringsbehovet.

[VAGARLEKSANDSKOMMUN.pdf](#)

Leksands kommun (2004), *STATUS_VÄGNÄT_2003. Besiktningen av Leksands vägar. Inkl. beräkning av underhållsskulden*. [Microsoft PowerPoint - STATUS VÄGNÄT 2003 - Kompatibilitetsläge](#)

Leksands kommun, sammanträdesprotokoll (29.12.1972). Dnr 503/72 § 107. *Väghållning. Att fr.o.m 1973 överta den enskilda väghållningen*. [KF 1972 med PM.pdf](#)

Ljusdals kommun (2024-09-0203-14), *Strategi för väghållningsansvar*. [Strategi för väghållningsansvar Ljusdal, antagen KF 2019-06-10 § 84.pdf](#)

Mora Kommun (webb 2026-02-06), *Intagande av enskild väg i kommunalt underhåll*. <https://morakommun.se/trafik-och-infrastruktur/trafik-gator-och-parkering/intagande-av-vag-i-kommunalt-underhall.html>

Mäklarsmart (2026), *Kommunal fastighetsavgift: En komplett guide*. <https://www.xn--mklarsmart-q5a.se/guide/kommunal-fastighetsavgift>

Nordlöf, Peo (2026:1), *PM1 Inspel och förslag till möte med fullmäktigeberedningen om framtidens väghållning 2026-03-13*. [260313 PM1 Inspel och Förslag till Beredningen 260313 Peo.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2026:2), *PM2 Förslag inför Folkomröstningen. Skillnaden mellan kommunalt huvudmannaskap och intagande i Kommunal väghållning*. [260313 PM2 Inför Folkomröstning Peo.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2026:3), *PM3 Revidera Regelverk och Avtal*. [260313 PM3 Revidera Regelverk o Avtal Peo.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2026:4), *PM4 Önskemål om nulägesbeskrivningen och förslag till beredningsgruppens beslut till Möte 2*. [260331 PM4 FÖRSLAG TILL BEREDNING 2 Peo.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2025), *Negativa kostnadseffekter vid privata vägavgifter istället för att betala via skatten. Räkneexempel*. [RÄKNEEXEMPEL VÄGAVGIFTER ORÄTTVISARE ÄN SKATT.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2024:1), *Drift- och underhållskostnad för 33 mil samfällad väg i Leksand* <https://peo-nordlof.webnode.se>

Nordlöf, Peo (2024:2), *Kapitel 7 2003 års besiktning av Leksands vägar. Drift- och underhållskostnader för 33 mil samfällad väg i Leksand*. <https://peo-nordlof.webnode.se>

Nordlöf, Peo (2024-06-03), *Granskningsrapport av "Enskilda vägar i Leksands kommun – Möjligheter för en kommun att bidra till enskild väghållning"*. [Granskningsrapport Enskilda vägar i Leksands kommun Siljansnäs 3 juni 2024.pdf](#)

Nordlöf, Peo (2021), *Transportekonomi – termer förklarade på ett enklare sätt: Med engelsk-svensk ordlista*. Trafikverket Publikation 2021:121. [Transportekonomi – termer förklarade på ett enklare sätt : Med engelsk-svensk ordlista](#)

Norrköpings kommun (2023), *Kommunalt övertagande från vägförening*. [Kommunalt övertagande från vägförening - Norrköpings kommun](#)

Plan- och bygglag (2010:900) <https://lagen.nu/2010:900>

Regeringens proposition 2007/08:27, *Avskaffad statlig fastighetsskatt, m.m.*
[Regeringens proposition 2007/08:27](#)

REV Informerar – Riksförbundet Enskilda vägars informationshäfte,
Huvudmannaskapsfrågan. [Kommunalt huvudmannaskap REV.pdf](#)

Riksrevisionen (2022), *Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag.* RIR 2022:1. [Statens finansiering av kommunerna – fördelningen av den kommunala fastighetsavgiften och riktade statsbidrag](#)

SCB och Lantmäteriet (2023-12-31), *Statistik och Kartor över 9 Tätorter och 13 Småorter, med tät bebyggelse, i Leksands kommun.* [TÄT BEBYGGELSE LEKSAND 20231230 2.pdf](#)

SOU 2026:20, *Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser.* Regeringskansliet. [Belägg för broms? - Regeringen.se](#)

SOU 1921:2, *Lag om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.* Sveriges riksdag. [LAG OM FÖRVALTNING AV BYSAMFÄLLIGHETER OCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA SAMFÄLLDA ÄGOR OCH RÄTTIGHETER \(Statens offentliga utredningar 1921:2\) | Sveriges riksdag](#)

SWECO och Leksands bostäder o Leksands kommun (2003), *Besiktning av Leksands vägar.* [Microsoft PowerPoint - STATUS VÄGNÄT 2003 - Kompatibilitetsläge](#)

Svenskt Näringsliv (2024), *Nollställ underhållsskulden – en rapport om varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt, tillväxteffekter och vad som bör prioriteras.* [Nollställ underhållsskulden – En rapport om varför underhåll av transportinfrastrukturen är viktigt, tillväxteffekter och vad som bör prioriteras](#)

Svegsbygden.se (2026)

19 mars *Väghaveriet i Härjedalen – ett politiskt misslyckande,* [Väghaveriet i Härjedalen – ett politiskt misslyckande - Svegsbygdens.se](#)

16 mars *Granskning slår fast: Väghaveriet i Härjedalen – kritikerna fick rätt,* [Granskning slår fast: Väghaveriet i Härjedalen – kritikerna fick rätt - Svegsbygdens.se](#)

Svenskt Näringsliv (2023), *Hur underhållsskulden på Sveriges vägar och järnvägar påverkar näringslivet.* Ramböll; Fredrik Gullberg, Joel Jensen, Sofia Nyström och

Hector Catasús. [Hur underhållsskulden på Sveriges vägar och järnvägar påverkar näringslivet](#)

Sveriges Kommuner och Regioner (2023), *Det förstärkta folkinitiativet – Trender och erfarenheter från folkinitiativ och folkomröstningar*. ISBN: 978-91-8047-210-4. <https://extra.skr.se/download/18.3e4bda3818beb99b39e1b6f8/1700658546828/Foerstarkta-folkinitiativet-2023.pdf>

Sveriges kommuner och regioner (2019:1), *Bära eller brista – Handbok i tillståndsbedömning av belagda gator och vägar*. ISBN: 978-91-7585-802-9. [Bära-eller-brista.pdf](#)

Sveriges kommuner och regioner (2019:2), *bilaga 1 Underlag för avtal om enskild väghållning, Väghållningens juridik*. ISBN: 978-91-7585-700-8 [Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR](#)

Sveriges kommuner och landsting (2019:3), *Väghållningens juridik*. ISBN: 978-91-7585-700-8. [Väghållningens juridik | SKR Webbfamilj | SKR](#)

Sveriges kommuner och landsting (2016), *Skulden till underhåll. Det kommunala underhållsbehovet för gator, broar och belysning*. ISBN/Bestnr: 978-91-7585-446-5. [SKL Skulden till underhåll](#)

SWESTAT, *Skattekraft: Kommunerna Med De Rikaste Invånarna i Kronor per Månad (Skattekraft)*

Trafikverket (2025:1), *Driftindex Väghållning*. Trafikverkets infrastrukturindex – används av kommuner, regioner och entreprenörer för att göra egna beräkningar.

Trafikverket (2025:2), *Handbok – Statsbidrag till enskild väghållning*. Publikation 2024:176. ISBN: 978 91-8045-383-7. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1937094/FULLTEXT01.pdf>

Trafikverket (2025:3), *Återta eftersatt underhåll i Vidmakthållande Väg: Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037*. Publikation 2025:113. [Vidmakthållande Väg - Underlagsrapport till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037](#)

Trafikverket (2024), *Vilken princip används för väghållansvarets fördelning?* [PRINCIP FÖR VÄGHÅLLARANSVARETS FÖRDELNING.pdf](#)

Trafikverket (2023), Vaghållaransvar – Process för ett förändringsärende. – Vilken princip används för vaghållaransvarets fördelning. – Översyn kommunala vaghållningsområden. <https://www.trafikverket.se/resa-och-trafik/vag/vem-ansvarar-for-vagen/>

Trafikverket (2019), Drift och underhåll av enskilda vägar. Publikation 2019:186. ISBN: 978-91-7225-539-0. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1366067/FULLTEXT02.pdf>

Trafikverket (2012-10-22), Översyn av vaghållaransvar. 2013:043 ISBN: 978-91-7467-455-2. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/record.jsf?dswid=9413&pid=diva2%3A1363555>

Valmyndigheten – Valmaterial för kommuner:
<https://valcentralen.val.se/kommun/valmaterial-for-kommuner>

Vesterlins och Leksands kommun (2025), Mailkonversation om Enskilda vägar och bysamfälligheter enligt Lag (1921:299). [VESTERLINS OM BYSAMFÄLLIGHET BILDAD ENLIGT ÄLDRE LAG-5.pdf](#)

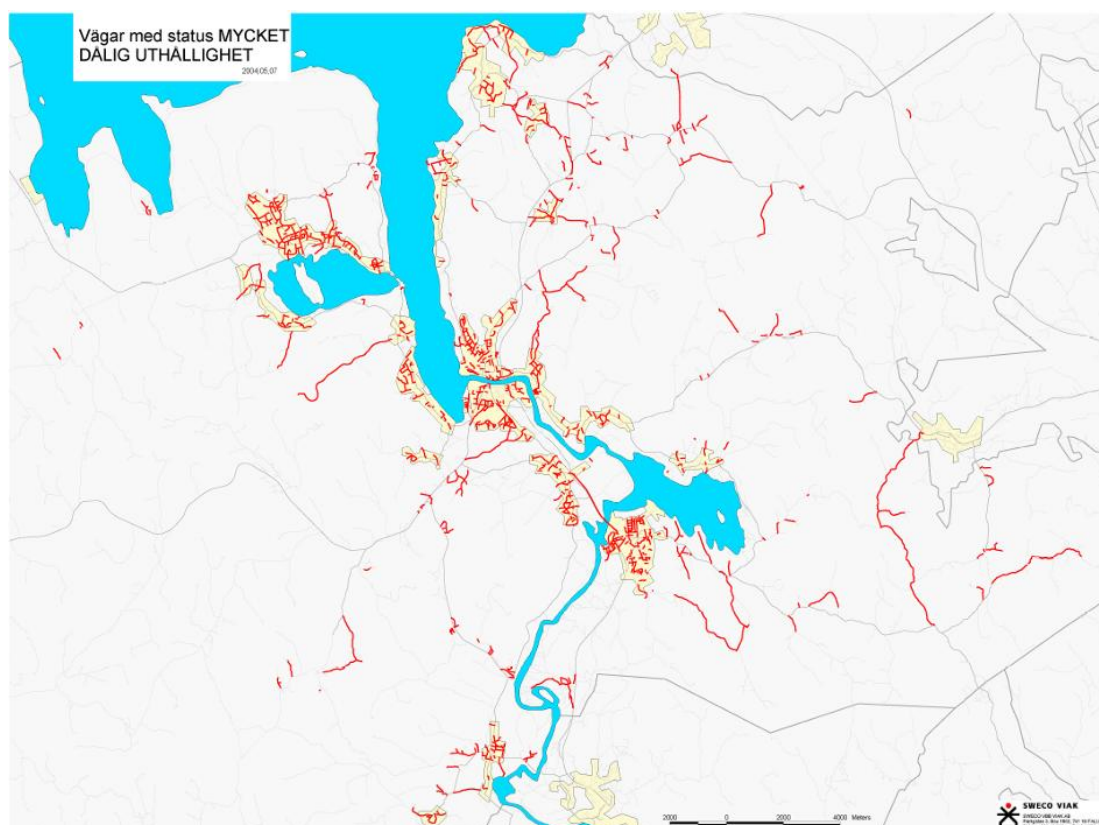
Vesterlins (2025-03-12), Leksand och de enskilda vägarna (Leksands olika alternativ inför 2025-06-01). [20250312 Presentation slutlig](#)

Värmdö kommun (2017), Kommunalisering av vägar i Värmdö. Dnr 2017KS/0535. <https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1905079>

Övrigt källmaterial

STATUSKLASSNING AV VÄGNÄTET					
standard	meter	%	Mål 2014	MÅL 2009	Definition
God uthållighet	40680	10,6	50,0	30,0	Grusvägsklass 1 med dikesklass 0, 1, 2 eller Beläggingsklass 1 med dikesklass 0, 1, 2 eller Beläggingsklass 2 med dikesklass 1
Dålig uthållighet	100461	26,1	30,0	25,0	Grusväg klass 1 med dike klass 3 eller Grusvägsklass 3 med dikesklass 1 eller Beläggingsklass 1 med dike klass 3 eller Beläggingsklass 2 med dikesklass 0, 2, 3
Mycket dålig uthållighet	244326	63,4	20,0	45,0	Grusvägsklass 3 med dikesklass 0, 2, 3 eller Beläggingsklass 3 med dikesklass 0, 1, 2, 3
Totalt	385467	100,0	100,0	100,0	

Tabell: Statusklassningen från besiktningen av de vägar där Leksands kommun ansvarade för väghållningen 2003, avser både enskilda vägar och kommunala. Besiktningen innehåller även beräknad årskostnad för att successivt återställa de vägar som har en underhållsskuld på grund av eftersatt underhåll.

Standard på beläggning hos Belagd väg							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid nybeläggning vart 25:e år (4% /år)	Extra årskostnad för att nå målen
56				Fel typ angiven			
30932	16,4	50,0	35,0	Typ 1 = bra inget behov av åtgärd.			
62822	33,3	30,0	30,0	Typ 2 = Krackelering, sprickor, sättningar lokalt på delsträckan (<1/4 av ytan).			
95064	50,3	20,0	35,0	Typ 3 = "Torr", Krackelering, sprickor, sättningar på större delen av delsträckan.	400 kr	3 021 088 kr	2 265 816 kr
188818	100,0	100,0	100,0	400 kr är ett medelvärde av billigare (130 kr /lm) och dyrare (600 kr/lm) belä			

Standard på beläggning hos Grusvägar							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid nytt slitlager vart 5:e år	Extra årskostnad för att nå målen
522				Fel typ angiven			
42760	21,9	80,0	50,0	Typ 1 = Inget behov av nytt väggrus			
304	0,2			Fel typ angiven			
152144	77,9	20,0	50,0	Typ 3 = Behov av nytt väggrus, mycket lös sten i ytan på vägen eller grus saknas	35 kr	1 366 456 kr	409 937 kr
195208	100,0	100,0	100,0				

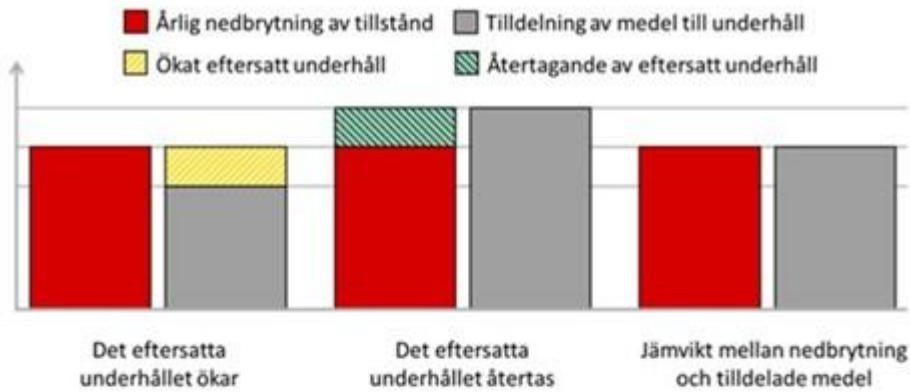
Standard på vägdiken hos GRUSVÄGAR							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid dikesren./dikning vart 5:e år	Extra årskostnad för att nå målen
4483	2,8	40,0	20,0	Klass 1 = fyller funktion, inget behov av åtgärd			
25458	15,7	40,0	30,0	Klass 2 = fyller sin funktion, igenvuxet, står ofta vatten i diket, behov av dikesrensning			
131934	81,5	20,0	50,0	Klass 3 = fyller inte sin funktion, behov av dikning	70 kr	2 266 250 kr	453 250 kr
				Dikesrensning	25 kr	809 375 kr	161 875 kr
161875	100,0	100,0	100,0				

Standard på vägdiken BELAGD VÄG							
meter	%	MÅL 2014	Mål 2009	Definition	kr/löpm	Årskostnad vid dikesren./dikning vart 10:e år	Extra årskostnad för att nå målen
5000	4,1	40,0	20,0	Klass 1 = fyller funktion, inget behov av åtgärd			
46075	37,9	40,0	35,0	Klass 2 = fyller sin funktion, igenvuxet, står ofta vatten i diket, behov av dikesrensning			
70655	58,0	20,0	45,0	Klass 3 = fyller inte sin funktion, behov av dikning	70 kr	852 110 kr	340 844 kr
				Dikesrensning	25 kr	304 325 kr	121 730 kr
121730	100,0	100,0	100,0				

	Underhålls- skulden	Behov inkomster om allt skall betalas via privata vägavgifter
Försiktigt beräknad underhållsskuld p.g.a. eftersatt underhåll, 33 mil enskilda samfällda boendevägar. Prisnivå 2025	ca 340 miljoner kronor	ca 516 miljoner kronor
Beräknad underhållsskuld / Beräknat behov	75%	
Kommunal skattesats 2026		34,093

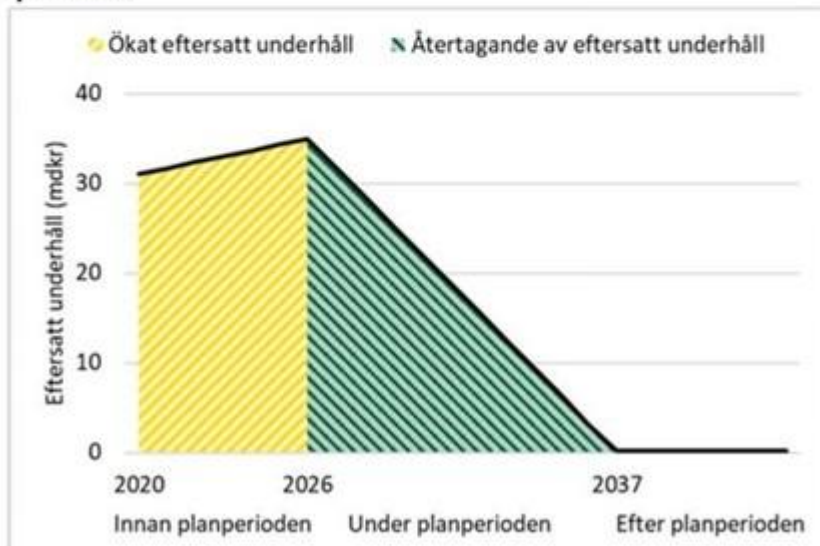
Tabell: Försiktigt beräknad underhållsskuld 2025 i förhållande till Besiktningen samt inkomstbehov vid privatisering av underhållsskulden. Källor: Leksands kommun 2004, Nordlöf 2024, Driftindex Väghållning 2025.

Schematisk figur – eftersatt underhåll

Figur 1 Schematisk figur som beskriver underhållets nivå och dess påverkan på det eftersatta underhållet.

Schematisk figur – återtagande av eftersatt underhåll under planperioden

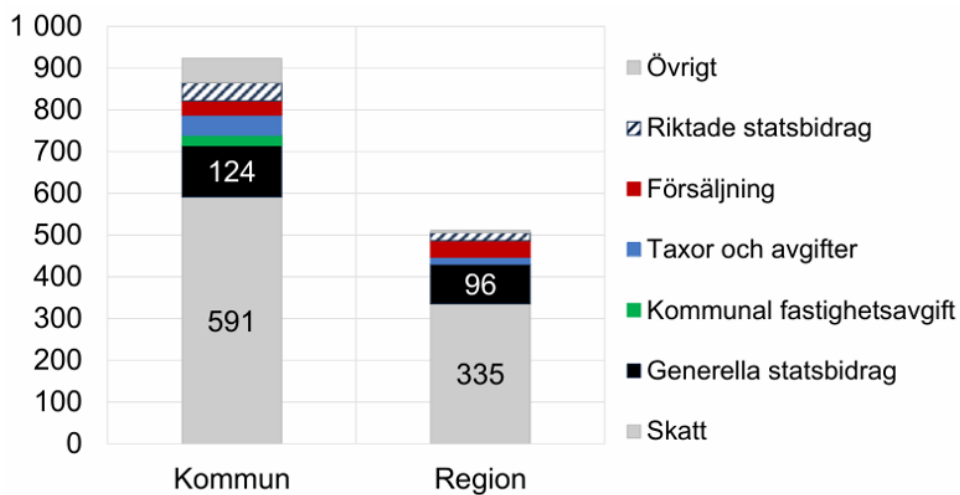

Figur 2 Schematisk figur som beskriver planförslagets återtagande av det eftersatta underhållet.

Schematisk figur. Från Nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 – 2037. Visar hur Trafikverket successivt under en tolvårsperiod fått i uppdrag att år för år åtgärda de statliga vägar som har en underhållsskuld på grund av eftersatt underhåll.

Figur 3.1 Intäkter i kommuner och regioner 2024

Intäkter (miljarder kronor)

Källa: SCB/Räkenskapssammandraget.

Ur SOU 2026:20 Belägg för broms?

Ur Budgetprop 2026 2025/26:1

Tabell 9.10 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor om inte annat anges. Utfall 2024, prognos 2025–2028

	2024	2025	2026	2027	2028
Totala inkomster	1 489	1 535	1 602	1 658	1 703
Utveckling i procent	5,0	3,1	4,4	3,5	2,7
Skatter	928	965	1 008	1 060	1 101
Kommunal fastighetsavgift	24	25	26	27	28
Statsbidrag exkl. kompensation för mervärdesskatt	285	284	297	290	282
<i>varav generella bidrag</i>	<i>168</i>	<i>167</i>	<i>174</i>	<i>175</i>	<i>177</i>
<i>varav riktade bidrag</i>	<i>117</i>	<i>117</i>	<i>122</i>	<i>115</i>	<i>105</i>
Kapitalinkomster	23	22	20	18	18
Övriga inkomster ¹	228	239	251	263	275
<i>varav kompensation för mervärdesskatt</i>	<i>90</i>	<i>94</i>	<i>97</i>	<i>99</i>	<i>102</i>
Totala utgifter	1 543	1 552	1 627	1 683	1 740
Utveckling i procent	4,4	0,6	4,8	3,5	3,4
Konsumtion	1 240	1 251	1 315	1 363	1 421
Investeringar	179	177	178	182	186

	2024	2025	2026	2027	2028
Transfereringar	97	99	112	120	119
Övriga utgifter ²	27	24	21	18	15
Finansiellt sparande	-55	-17	-25	-26	-37
Procent av BNP	-0,9	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5
Resultat efter finansiella poster	6	40	40	43	31
Procent av skatter och generella statsbidrag	0,5	3,5	3,4	3,5	2,5

Anm.: Beloppen är avrundade och summerar därför inte alltid till totalen.

¹ Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatt är inkluderad i övriga inkomster men inte i statsbidragen.

² Inkluderar nettoköp av fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunsektorns inkomster	2024 utfall		2026 prognos		2028 prognos	
Skatt	928	62%	1008	63%	1101	65%
Kommunal fastighetsavgift	24	1,6%	26	1,6%	28	1,6%
Statsbidrag	285	19,2%	297	18,5%	282	16,5%
Kapitalinkomster	23	1,5%	20	1,2%	18	1,1%
Övrigt	228	15,3%	251	15,7%	275	16,1%
	1488	100%	1602	100%	1704	100%

Bearbetning Peo

Befolkningsstatistiken Leksand 2023-12-30. Källa: SCB

Tätortskod	Tätort	Befolkning 2023-12-31	Landareal i hektar 2023	Befolknings- täthet 2023-12-30
2029TC106	Leksand (Från Lima Romma)	6 505	956	680
2029TB105	Insjön	2 110	386	547
2029TB107	Siljansnäs	1 297	464	279
2029TB108	Tällberg Plintsberg	933	589	158
2029TB104	Häradsbygden	713	201	354
2029TB109	Västanvik Karlsarvet Grytnäs	516	244	212
2029TB102	Djura Fors	382	125	305
2029TB103	Hjortnäs och Sunnanäng	341	215	159
2029TB101	Alvik Almo	315	168	188
82%	TÄTORT	13 112		
Småortskod	Småort	Befolkning 2023-12-31	Landareal i hektar 2023	Befolknings- täthet 2023-12-30
2029SB122	Heden, Åkersbodarna	168	62	273
2029SB134	Rönnäs	160	106	150
2029SB132	Sättra (Åls distrikt)	145	40	362
2029SB127	Styrsjöbo	125	75	167
2029SB125	Ytterboda o Överboda	123	91	135
2029SB117	Bergsäng	109	119	92
2029SB131	Ål-Kilen	109	36	303
2029SB124	Hjulbäck	107	78	138
2029SB116	Torrberg	86	46	186
2029SB117	Sjugare	71	30	235
2029SB129	Söder Rälta	67	26	260
2029SB132	Sättra (Leksands distrikt)	61	46	133
2029SB119	Norr Lindberg	51	33	155
9%	SMÅORT	1 382		
90,3%	TÄTORT + SMÅORT	14 494		
9,7%	Mindre BYAR	1 549		
TOT	Leksands Kommun	16 043		

Definitioner

Källa: SCB, https://www.scb.se/MI0810 Publicerat 2024-11-28
Statistisk tätort: bebyggelseområde med minst 200 folkbokförda invånare och tät bebyggelse
Statistisk småort: bebyggelseområde med 50 till 199 folkbokförda invånare och med tät bebyggelse
Befolkning: Befolkning folkbokförd på adress inom statistiska tätorter och statistiska småorter 2023-12-30
Befolkningsstäthet: Antal folkbokförda invånare dividerat med tätortens landareal i kvadratkilometer

Bilaga Befolkningsstatistik Leksand

Karta med Leksands Tätorter och Småorter. Källa: Lantmäteriet